

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2017.G.08, 4 mei 2017

Inhoud

- 1 Toestand wintertarwe 1-3 mei 2017: ontwikkelingsstadium en ziektedruk..... 1
- 2 Tarwestengelgalmug in granen in zwaardere gronden: eileg momenteel zeer sporadisch (bericht 1). 6

Toestand wintertarwe 1-3 mei 2017

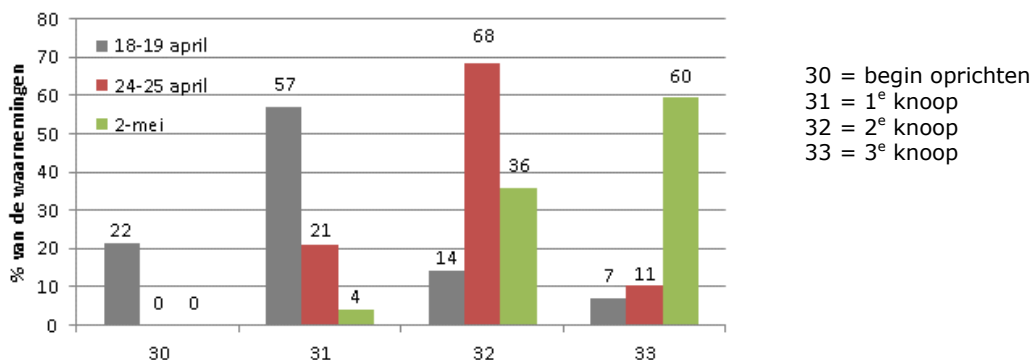
Deze week werden op 22 waarnemingspercelen (proefpercelen en praktijkvelden) waarnemingen uitgevoerd in de **wintertarwe** op het onbehandeld gewas. In **West-Vlaanderen** (Helkijn; Zwevegem/Sint-Denijs; Poperinge, 2 percelen; Houtem-Veurne; Koksijde, 2 percelen; Pervijze; Snaaskerke-Gistel; Stalhille; Houtave; Westkapelle/Knokke-Heist), in **Oost-Vlaanderen** (Nieuwenhove; Melle, 2 percelen) en in **Vlaams-Brabant** (Bever, 2 percelen; Huldenberg, 3 percelen) en in **Limburg** (Tongeren, 2 percelen).

De rassen wintertarwe welke deze week in detail werden opgevolgd waren (rassen in vet worden ook als referentie in de rassenproeven geëvalueerd):

Avatar	Britannia	Dunston	Henrik	Limabel	Reflection	Sahara
Bergamo	Cellule	Gedser	Intro	Popeye	RGT Reform	Tobak

Ontwikkelingsstadium wintertarwe

Op het merendeel van de waarnemingspercelen bevindt de wintertarwe zich in het stadium 33 (3^e knoop). Op 36% van de waarnemingsvelden bevindt de wintertarwe zich in het stadium 32 (2^e knoop).

Oogvlekkenziekte in wintertarwe

Oogvlekkenziekte werd nauwelijks waargenomen. De druk was beperkt. Op de verst ontwikkelde percelen is een verdere opvolging niet meer nodig. Enkel op percelen niet verder dan stadium 2^e knoop kan een evaluatie nog nuttig zijn.

Besluit oogvlekkenziekte in wintertarwe

Oogvlekkenziekte kan behandeld worden tot het stadium 2^e knoop (stadium 32). Factoren die het risico op oogvlekkenziekte verhogen, zijn onder meer een korte vruchtrotatie, een vroege zaai en rasgevoeligheid.

Oogvlekkenziekte dient bestreden te worden indien 25 tot 35% van de hoofdhalm een oogvlek vertonen, afhankelijk van de gevoeligheid van het ras. Om een gewasbeoordeling uit te voeren, moeten minstens 40 hoofdhalm (bij voorkeur 100 hoofdhalm) verspreid over het perceel beoordeeld worden op de aanwezigheid van oogvlekkenziekte op de hoofdhalm, na verwijderen van de buitenste bladschede.

Meeldauw (witziekte) in wintertarwe

Witziekte werd vaker waargenomen dan vorige week, namelijk in 27% in plaats van in 21% van de waarnemingen vorige week. Nog steeds blijft de witziekte onderaan in het gewas. Het laatste volledig ontwikkelde blad is overal nog vrij van witziekte. Op het tweede blad komt al eens witziekte voor, namelijk bij 18% van de waarnemingspercelen. Wanneer de witziekte al tot het tweede blad komt, vertoont gemiddeld 6% van de bladeren meeldauw.

Besluit meeldauw in wintertarwe

Meeldauw komt doorgaans nog niet in die mate voor dat een behandeling noodzakelijk is. De hoge relatieve luchtvochtigheid is echter bevorderlijk voor de verdere ontwikkeling. De tarwe zal met de wat betere temperaturen en wat meer vocht aanbod de komende week toch wat sterker groeien. De volgende weken moet de witziekte verder opgevolgd worden en moet nagegaan worden of deze mee opklimt in het gewas. Percelen met een dichte gewasstand vormen meer risico.

Wit schimmelpluis op blad

Bladseptoria in wintertarwe

Septoria of bladvlekkenziekte wordt bij 90% van de waarnemingen vastgesteld. Van de onderste bladlaag vertoont gemiddeld 40% bladvlekken. Bij ongeveer de helft van de waarnemingen is ook de tweede bladlaag bereikt door septoria. Waar de tweede bladlaag is bereikt, vertoont gemiddeld 10% van de bladeren bladvlekken. Bij enkele waarnemingen werd, weliswaar beperkt, ook op het laatste volledig ontwikkelde blad bladvlekken waargenomen.

De regen van de voorbije dagen en het frequent voorkomen van septoria op het voorlaatste volledig ontvouwen blad zijn gunstig voor een verdere verspreiding op de bovenste bladlagen. Regelmatige opvolging van de septoriadruk is nodig. De gevoeligste rassen dienen zeker goed opgevolgd te worden!

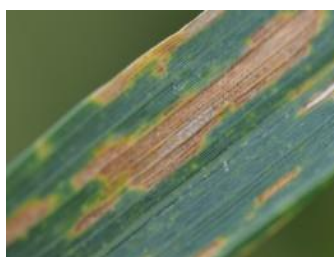
Besluit bladvlekkenziekte in wintertarwe

Tot stadium 33 (3^e knoop) is een behandeling zelden rendabel. Zolang niet alle bladlagen ontwikkeld zijn en het stadium laatste blad niet bereikt is, hoeft dit meestal niet onrustwekkend te zijn. Wanneer echter in deze ontwikkelingsstadia het voorlaatste en vooral het laatste volledig ontwikkelde blad bladvlekken zou vertonen, moet een behandeling overwogen worden.

De regen van de voorbije dagen en het frequent voorkomen van septoria op het voorlaatste volledig ontvouwen blad zijn gunstig voor een verdere verspreiding op de bovenste bladlagen. Regelmatige opvolging van de septoriadruk is nodig. De gevoeligste rassen dienen zeker goed opgevolgd te worden!

Bladvlekken

Bladvlekken met zwarte vruchtlichamen

In het LCG-Graanbericht nummer 2017.G.07 van 26 april 2017 is voor diverse rassen wintertarwe de gevoeligheid ten aanzien van bladvlekken weergegeven voor de jaren 2016, 2015 en 2014.

Voor een advies voor uw specifiek perceel verwijzen we naar de mogelijkheid om een gratis telling via het Epipre-adviesstelsel te laten doorrekenen, zodat u op een beredeneerde manier al dan niet een vroege bespuiting kan uitvoeren.

Let erop om goed het onderscheid te maken tussen sproeischaad, verouderd blad en een echte aantasting met bladvlekkenziekte. Typisch symptoom bij bladvlekkenziekte, is het voorkomen van kleine sporenhoopjes in de kern van de bladvlekken. In de praktijk zijn deze sporenhoopjes meestal met het blote oog waar te nemen als zwarte puntjes. Toch kan het gebeuren dat de sporenhoopjes ontbreken, namelijk wanneer de sporulatiefase in de cyclus van septoria nog niet bereikt is.

Gele roest in wintertarwe

Bij 22% van de waarnemingen zijn sporen van gele roest waargenomen. Gele roest wordt doorgaans op de onderste bladeren waargenomen maar ook frequent worden op enkele bladeren van de tweede bladlaag enkele sporen van gele roest waargenomen.

Gele roest is niet algemeen aanwezig maar kan plaatselijk zeker sterk aanwezig zijn.

Variëteiten waarop gele roest werd waargenomen in het waarnemingsnetwerk zijn:

Avatar, Bergamo, Britannia, Cellule, Dunston, Reflection, RGT Reform, Sahara en Tobak.

Nieuwe aantastingen kwamen onder andere voor te Bever (provincie Vlaams-Brabant) op het ras Bergamo en te Poperinge (provincie West-Vlaanderen) op het ras Cellule.

ERRATUM LCG-Graanbericht 2017.G.7 De aantasting in Tongeren (60% aantasting) op het ras Tobak bleek niet zo uitgebreid en bedroeg 12%.

Op de rassenproeven in de kustpolder (Koksijde en Zuienkerke-Houtave), in Zwevegem (Sint-Denijs) (provincie West-Vlaanderen), in Nieuwenhove (provincie Oost-Vlaanderen) en in Huldenberg (provincie Vlaams-Brabant) werden alle rassen opgevolgd naar aanwezigheid van gele roest. De waarnemingen werden op elke locatie uitgevoerd op de rassen: Anapolis, Bergamo, Britannia, Cellule, Dunston, Gedser, Graham, Gustav, Henrik, KWS Dorset, KWS Smart, KWS Talent, Mentor, Milor, Mosaïc, Ohio, Popeye, Porthus, Reflection, RGT Reform, RGT Sacramento, Sahara, Tobak en Triumph.

– rasenproef Koksijde (kustpolder)

Lichte uitbreiding gele roest t.o.v. vorige week. Gewasstadium: schuiven voorlaatste blad.

Reflection: diverse haarden; meeste aantasting gele roest

Popeye: enkele haarden

KWS Smart: haard

Britannia en Mosaïc: beginnende haardjes

Sahara: enkele blaadjes

– rasenproef Houtave (kustpolder)

Nog steeds geen gele roest aanwezig. Gewasstadium: voorlaatste blad.

– rasenproef Zwevegem (Sint-Denijs), provincie West-Vlaanderen

Lichte uitbreiding van gele roest t.o.v. vorige week. Gewasstadium: schuiven voorlaatste blad.

Reflection: diverse haarden; meeste aantasting gele roest

Sahara: enkele haardjes

Gedser en Mosaïc: haard

Britannia: enkele beginnende haardjes

Porthus en Popeye: beginnend haardje

– rasenproef Nieuwenhove, provincie Oost-Vlaanderen

Nog steeds geen gele roest aanwezig. Gewasstadium: schuiven voorlaatste blad.

– rasenproef Huldenberg, provincie Vlaams-Brabant

Uitbreiding van gele roest t.o.v. vorige week. Gewasstadium: 2^e knoop voelbaar.

Reflection: diverse haarden; meeste aantasting gele roest

Sahara: diverse haardjes

KWS Smart: enkele haarden

Popeye: beginnend haardje

Britannia en Mosaïc: redelijk wat blaadjes gele roest verspreid

Dunston, Gustav en RGT Reform: enkele blaadjes

Er werd melding gemaakt van haardvorming (diverse haarden) van gele roest in het ras Sahara in de regio Brugge (provincie West-Vlaanderen) tijdens de derde week van april.

Besluit gele roest in wintertarwe

Gele roest is niet alomtegenwoordig maar kan op perceelsniveau toch sterk spelen. Gele roest is sterk verschillend aanwezig, gaande van geen aantasting tot die mate dat onmiddellijke behandeling noodzakelijk is. Er werd een toename van de gele roestdruk vastgesteld ten opzichte van vorige week. Haardvorming van gele roest kan optreden bij de (zeer) gevoelige rassen. Gevoelige rassen dienen van nabij opgevolgd te worden naar symptomen van gele roest.

Wanneer haardvorming van gele roest optreedt, is het aangewezen om onmiddellijk een fungicidebehandeling uit te voeren met een curatief werkend fungicide.

Wanneer **geen haardvorming** waargenomen wordt, maar de aantasting van de gele roest verder uitbreidt, kan deze best ook worden behandeld. Als algemene stelregel geldt dat **wanneer op meer dan 2% van de bladeren gele roest wordt waargenomen**, best onmiddellijk een **fungicidebehandeling** wordt uitgevoerd met een curatief middel.

In het LCG-Graanbericht nummer 2017.G.06 van 20 april 2017 is voor diverse rassen wintertarwe de gevoeligheid ten aanzien van gele roest weergegeven voor de jaren 2016, 2015 en 2014.

Gele roest: sporenhoopjes in rijtjes op het blad

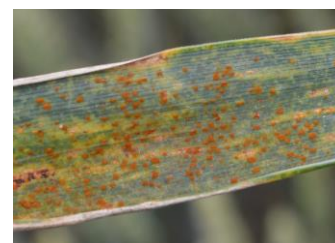
Bruine roest in wintertarwe

Bruine roest breidde de afgelopen week wat verder uit. Bestaande aantastingen te Snaaskerke (provincie West-Vlaanderen) en Helkijn (provincie West-Vlaanderen) op de rassen Avatar en Gedser breidden uit. Nieuwe aantastingen werden waargenomen te Zwevegem (provincie West-Vlaanderen) op Bergamo, Cellule, Henrik en Tobak.

Bij voorkomen van bruine roest vertoont 5 tot 20% van de planten sporen van bruine roest, geconcentreerd op de onderste bladlaag.

Besluit bruine roest in wintertarwe

Ook bruine roest komt niet algemeen voor maar toont grote verschillen van ras tot ras en van perceel tot perceel. Waar aantastingen voorkomen kan in functie van de rasgevoeligheid een vroege behandeling reeds noodzakelijk zijn. Algemeen advies tot behandelen is evenwel overbodig. Eens er bruine roest wordt vastgesteld op een perceel, is een regelmatige opvolging sterk aan te bevelen.

Bruine roest: sporenhoopjes onregelmatig verdeeld op het blad

- **Oogvlekkenziekte**

Oogvlekkenziekte komt nog steeds weinig voor. Op minder ver ontwikkelde percelen kan een laatste controle nog uitgevoerd worden.

- **Meeldauw en bladvlekkenziekte**

Nieuwe aantastingen van witziekte werden waargenomen maar bestaande aantastingen breidden niet noodzakelijk uit. De hoge relatieve luchtvochtigheid is echter bevorderlijk voor de verdere ontwikkeling van witziekte. De komende weken moet de witziekte verder opgevolgd worden. Septoria is alom aanwezig en komt frequent voor op de tweede bladlaag. De volgende weken dient dit verder opgevolgd te worden om de twee bovenste bladeren zo sterk mogelijk te vrijwaren.

- **Gele roest**

Gele roest is in verschillende mate aanwezig. Het is niet algemeen nodig om te behandelen. Er werd terug ook uitbreiding van de gele roest waargenomen. Controle op perceelsniveau blijft noodzakelijk. Haardvorming van gele roest kan optreden bij de (zeer) gevoelige rassen. Gevoelige rassen dienen van nabij opgevolgd te worden naar symptomen van gele roest.

- **Bruine roest**

Bruine roest breidde in beperkte mate uit. Nieuwe aantastingen worden waargenomen en in functie van de rasgevoeligheid en de aantastingsgraad kan een behandeling tegen bruine roest al aangewezen zijn.

TARWESTENGELGALMUG IN GRANEN IN ZWAARDERE GRONDEN: EILEG MOMENTEEL ZEER SPORADISCH (bericht 1)

Om de evolutie van de tarwestengelgalmug op te volgen werden er door Inagro, afdeling Akkerbouw (Rumbeke-Beitem) gele vangbakken geplaatst op percelen granen in de zwaardere gronden in de kustpolder, die een risico bieden voor aantasting door de tarwestengelgalmug. **De waarnemingen worden uitgevoerd op gewas zonder insecticidebehandeling.**

➤ Situatie waarnemingsvelden kustpolder

Overzicht van de meerdaagse tellingen in de periode 25 april tot 3 mei 2017.

Locatie	25 april – 3 mei		
	gewasstadium	aantal muggen	eileg
WINTERTARWE			
Meetkerke	einde uitstoeling-begin oprichten	geen	zeer sporadisch
Oudenburg (perceel 1)	voorlaatste blad	geen	zeer sporadisch
Oudenburg (perceel 2)	voorlaatste blad	2	geen
WINTERGERST			
Leffinge	aar 50-60% uit	geen	geen
Veurne	laatste blad	geen	geen

Gevangen tarwestengelgalmuggen

Er werden nagenoeg geen tarwestengelgalmuggen gevonden.

Eileg

Enkel op het waarnemingsveld te Meetkerke en Oudenburg (perceel 1) werd er eileg vastgesteld, doch slechts zeer sporadisch.

➤ Advies

Tot op 3 mei was de eileg van de tarwestengelgalmug zeer sporadisch. Op basis van de huidige waarnemingen zijn specifieke behandelingen tegen de tarwestengelgalmug in de volgende dagen normalerwijze niet nodig.

De muggen komen pas te voorschijn vooral na wat regen en bij weinig wind en zachter weer. Wanneer het weer bevorderlijk wordt voor de vluchten van de tarwestengelgalmug (zachter weer met weinig wind) wordt er in percelen met veel granen in de vruchtwisseling tijdens de laatste jaren, geadviseerd de eileg goed op te volgen. **Indien gemakkelijk eileg gevonden wordt, kan een insecticidebehandeling een positieve impact verwezelijken.** Eens de vluchten van de tarwestengelgalmug in deze velden begonnen zijn, is het belangrijk het begin van de eiafzetting niet te missen, en de verdere eiafzetting op te volgen tot het einde van de eiafleg.

➤ Info tarwestengelgalmug

Zie LCG-website (www.lcg.be) "[Tarwestengelgalmug in zwaardere gronden](http://www.lcg.be)".

- Levenswijze van de tarwestengelgalmug
- Optreden en cultuurtechnische aanpak van de tarwestengelgalmug
- Opsporen van de tarwestengelgalmug in het veld
- Chemische bestrijding van de tarwestengelgalmug tijdens de teelt van granen
- Meldpunt tarwestengelgalmug

VOLGEND BERICHT: 10 mei 2017

De LCG-Graanberichten worden per mail verstuurd op datum van het bericht en kunnen tevens geraadpleegd worden op de LCG-website (www.lcg.be) vanaf deze datum.

De LCG-publicatie "Granen Oogst 2016" is raadpleegbaar op de LCG-website (www.lcg.be/granen/brochure/).

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwen Centrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Voorlichting

De LCG-Graanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling voorlichting, doelgroepenbeleid, kwaliteit plant, Team Voorlichting Granen, te Gent en Leuven
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwen Centrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas